

РЕШЕНИЕ

№ 2814

гр. София, 29.01.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав,
в публично заседание на 20.01.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Младен Семов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова, като разгледа дело номер **11425** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118 ал.1 КСО вр. чл. 145 и сл. от АПК.

Образувано е по жалба на К. Р., ЕГН [ЕГН], адрес: [населено място],[жк], [жилищен адрес] срещу Решение №2153-21-97 от 19.04.2023 г. на Директора на ТП на НОИ-С. град с което е отхвърлена жалбата му срещу Разпореждане №024125/15/24.02.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ-С. град, с което, на основание чл. 96 ал.1 т.4 КСО е прекратена наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване, считано от 07.02.2022г.

Твърди се, че оспореният акт е незаконосъобразен и иска отмяната му, както и отмяна на посоченото разпореждане, тъй като след прекъсване следването му в ТУ пред м.юни 2022г. и записването му като студент в НБУ за втория семестър 2022/23 е следвало да му бъде възстановена наследствена пенсия, която получава от починалата си майка. В тази връзка и неправилно вместо му бъде възстановена пенсията за учебната 2022/23, същата е прекратена със задна дата.

Ответната страна изразява становище за неоснователност на жалбата, като твърди, че процесното решение е постановено от компетентен орган, в изискуемата форма при ясно изложени фактически и правни основания. Твърди, че е налице писмо от 11.01.2023г. от ТУ – С. видно от което жалбоподателят не е заверил летен семестър 2021/2022г. с начало 07.02.2022 в която връзка и правилно на основание чл.96 ал.1 т.74 КСО с разпореждане № 024125/15/24.02.2023г. е прекратена наследствената пенсия. Съгласно чл.34 ал.2 от НПОС за учащи се считат лицата, които са прекъснали обучението си поради заболяване съгласно правилата на съответното учебно

заведение, респ. и по аргумент на противното прекъсналите студенти, които не отговарят на посочената норма не се считат учащи по смисъла на чл. 82 КСО.

С решение № 12037 от 08.11.2024 г. по адм. д. № 5302 по описа на ВАС за 2024 г. е отменено решение № 834 от 08.02.2024 г. по адм. д. № 4829 по описа на АССГ за 2023 г. и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на същият съд.

Относителните мотиви на ВАС към настоящата инстанция, редом с друго се изразяват в изложеното от касационният съд, че:

„Видно от представената Заповед № 59/08.06.2022 г. на декана на ТУ – С., К. С. Р. е прекъснал обучението си поради незаверен летен семестър на учебната 2021/2022 г. на основание чл. 99 от Правилника за устройството и дейността на ТУ – [населено място], без в заповедта да е посочена конкретна дата, от която лицето губи студентския си статут.

От данните по делото се установява, че горесцитираната заповед не е част от административната преписка, а е изискана по реда на чл. 192 ГПК, във връзка с чл. 144 АПК от третото неучастващо лице – ТУ – С., едва след представяне от оспорващия в съдебно заседание на Уверение № 1254/20.11.2023 г. от ТУ – С., в което е посочено, че е прекъснал обучението си, считано от 08.06.2022 г., поради незаверен семестър по Заповед № 59/08.06.2022 г. на декана на ТУ – С..

При постановяване на първоинстанционния съдебен акт не е обсъдено представеното по делото Уверение № 1254/20.11.2023 г. от ТУ – С., в което е посочена дата на прекъсване на обучението 08.06.2022 г., която се претендира от касатора за начален момент на прекратяване на пенсията.

Горното уверение, като издадено от длъжностно лице в кръга на службата му по установените форма и ред, се явява официален свидетелстващ документ по смисъла на чл. 179 ГПК и съставлява доказателство за изявленията пред него и за извършените от него и пред него действия. Същото като неоспорено по реда на чл. 193, ал. 1 ГПК, се ползва с материална доказателствена сила до доказване на противното. Съдът не е обсъдил материалната му доказателствена сила и не го ценил заедно с другите доказателства по делото“.

Жалбата, предмет на настоящето производство, е допусима, извод следващ както от посоченото решение на ВАС, така и от проверката на настоящият състав, установила, че същата е подадена в предвидения в чл. 118, ал. 1 от КСО срок, от активно легитимирано лице, срещу подлежащ на обжалване акт и при липса на отрицателни процесуални предпоставки.

По съществото на спора, с оглед предмета на служебна проверка и върденията на страните, съдът съобрази и приема:

Безспорно е между страните, че:

Със заявление от 30.09.2009 г. К. С. Р., чрез законния му представител С. С. Р., е поискал да му бъде отпусната наследствена пенсия от починалата му майка К. П. В..

След преценка на събраните доказателства, с Разпореждане № [ЕГН]/09.10.2009 г., издадено от ръководителя на ПО при ТП на НОИ С.-град, е отпусната наследствена пенсия на жалбоподателя за инвалидност поради общо заболяване на наследодателката му и е постановено изплащането ѝ да се извърши съгласно чл. 81, ал. 1 от КСО.

С разпореждане № 024125/57/30.07.2021 г. наследствената пенсия е била прекратена, считано от 05.06.2021 г., предвид дипломирането на Р. с протокол № 16/04.06.2021 г. от МГ “П. Х.”-гр. С..

На 08.11.2021 г. К. Р. е подал заявление с вх.№2107-21-1748 за възстановяване на наследствена пенсия, като е представил уверение изх.№297/03.11.2021 г. от ТУ – [населено място] за записан първи курс, зимен семестър, на учебната 2021/2022 г.

Длъжностното лице по пенсионно осигуряване възстановява исканата пенсия с Разпореждане №[ЕГН] от 10.11.2021г ., считано от 27.09.2021 г.

Пенсията е изплатена до 25.06.2022 г. включително, съгласно уверение от 28.02.2022 г., че Р. е записал летен семестър на първи курс през учебната 2021/2022 г., като продължителността му е от 07.02.2022 г. до 21.05.2022 г., изпитна сесия от 25.05.2022 г. до 18.06.2022 г. и поправителна сесия от 20.06.2022 г. до 25.06.2022 г.

На 24.11.2022 г. К. Р. представя в ТП на НОИ - С. град уверение изх.№ 399/17.11.2022 г. от ТУ - [населено място], с което се удостоверява обстоятелството, че е прекъснал обучението си поради незаверен летен семестър на учебната 2021/2022 г. След служебно уточняване статута на учащ с писмо изх.№3006-21-4814# 1 от 30.11.2022 г., на 17.01.2023 г. в ТП на НОИ-С. град е постъпило писмо от ТУ - [населено място], с което е уточнено, че К. С. Р. не е заверил летен семестър на учебната 2021/2022 г. с начало 07.02.2022 г.

В тази връзка е постановено Разпореждане № 024125/15/ от 24.02.2023 г. на Длъжностно лице по „ПО“, с което наследствената пенсия за инвалидност поради общо заболяване на К. С. Р. е прекратена на основание чл. 96, ал. 1, т. 4, считано от 07.02.2022 г. и е постановено, че на основание чл.14 от НПОС, длъжностното лице по пенсионно осигуряване ще се произнесе допълнително относно надвзетата сума.

Разпореждането е оспорено по реда на чл.117, ал.1 от КСО с основния аргумент, че пенсията е неправилно прекратена от 07.02.2022 г., вместо от 08.06.2022 г. - датата на заповедта за прекъсване.

Производството пред директора на ТП на НОИ – С. град е приключило с процесното Решение №2153-21-97 от 19.04.2023 г., с което жалбата на К. Р. е отхвърлена. Директорът на ТП-НОИ-С. град е приел за неоснователно възражението на жалбоподателят, че пенсията е неправилно прекратена. Изрично е посочено, че в чл.14, ал.1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС) е вменено задължението на пенсионерите, техните наследници и законните им представители да съобщят на органите по пенсионно осигуряване в едномесечен срок от узнаването или настъпването на всяко обстоятелство, което води до спиране, прекратяване или изменение на пенсията. В обжалваното решение е направен извод, че в случая такова обстоятелство се явява прекъсването на обучението поради незаверен семестър, а неизпълнението на това задължение за уведомяване, по силата на чл.14, ал.2 от НПОС има правна последица връщането на неправилно получената сума с лихвата по чл.113 от КСО.

Оспореното решение, както и потвърденото с него разпореждане отговаря на изискванията на чл. 117, ал. 5 от КСО, във връзка с чл. 59, ал. 2 от АПК, посочени са фактически и правни основания за издаването им. Същите са издадени при спазване на законоустановената форма.

Съгласно чл. 82, ал. 1 от КСО, децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването ѝ, ако учат - за срока на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако учат и ако са се инвалидизирали до 18, съответно до 26-годишна възраст. Децата, които се считат за учащи, се определят с наредбата по чл. 106.

Издадената от Министерския съвет в изпълнение на горната разпоредба Наредба за

пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/ в чл. 34 дефинира понятието учащ по смисъла на чл. 82, ал. 1 от КСО. В ал. 1, т. 1 на чл. 34 от НПОС е регламентирано, че деца, които учат след 18-годишна възраст по смисъла на чл. 82, ал. 1 от КСО, са ученици, които продължават образованието си след навършване на 18-годишна възраст в училищата, създадени по реда на отменения Закон за народната просвета (ДВ, бр. 79 от 2015г.) или по Закона за предучилищното и училищното образование, както и социални учебно-професионални заведения, създадени с Постановление № 63 на Министерския съвет от 1991г. за образуване на социални учебно-професионални заведения за квалификация и преквалификация на лица с намалена трудоспособност (обн., ДВ, бр. 32 от 1991г.; изм., бр. 68 от 1991г.), независимо от степента и формата на обучение; те установяват това обстоятелство в началото на всяка учебна година с документ от съответното учебно заведение.

Процесният спор е правен, като с оглед правилното му разрешаване, редом с всичко останало е и изрично посочено от ВАС Уверение № 1254/20.11.2023 г. от ТУ – С., в което е посочено, че е прекъснал обучението си, считано от 08.06.2022 г., поради незаверен семестър по Заповед № 59/08.06.2022 г. на декана на ТУ – С..

Съдът съобрази изрично обаче, че по делото не е налице Уверение с такава дата. На стр.44 от приключилото и върнато дело 4829/23 на АССГ е приложено уверение № 1254 от 20.11.2013г. Същото сочи, че от 08.06.2022г. К. Р., записан редовно обучение през 2021/2022г-. учебна година втори семестър, първи курс, специалност МБИКС на Стопански факултет на ТУ е прекъснал по незаверен семестър – Заповед № 59/08.06.2022г., а от 23.10.2023г. е отстранен със Заповед № 3472/23.10.2023г. Уверението е издадено да послужи пред НОИ.

Като следствие на установеното разминаване в датите с цел установяване ясно и непротиворечиво както същността на волеизявлението, така и самото, подлежащо на установяване обстоятелство, съдът с определение № 25630 от 02.12.2024г. е указал на трето, неучастващо лице - декана на Стопански факултет на Технически университет – С. да представи ясни и непротиворечиви доказателства относно датата на която е прекъснал обучението по специалност МБИКС, в Стопанския факултет на Технически университет – С. студента К. С. Р., Е. с факултетен №[ЕИК].

В изпълнение и с писмо от 16.01.2025г., деканът на СФ на ТУ-С. заявява изрично, че студентът е прекъснал по незаверен семестър със Заповед № 59/08.06.2022г. и е отстранен със Заповед № 3472/23.10.23г.

Така изложеното позволява да се заключи:

Съгласно чл. 82, ал. 1 от КСО, децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването ѝ, ако учат - за срока на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако учат и ако са се инвалидизирали до 18-, съответно до 26-годишна възраст. Децата, които се считат за учащи, се определят с наредбата по чл. 106.

Съгласно чл. 34 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/ деца, които учат след 18-годишна възраст по смисъла на чл. 82, ал. 1 от КСО, са ученици, които продължават образованието си след навършване на 18-годишна възраст в училищата, създадени по реда на отменения Закон за народната просвета (ДВ, бр. 79 от 2015г.) или по Закона за предучилищното и училищното образование, както и социални учебно-професионални заведения, създадени с Постановление № 63 на Министерския съвет от 1991г. за образуване на социални учебно-професионални заведения за квалификация и преквалификация на лица с намалена трудоспособност, независимо

от степента и формата на обучение; те установяват това обстоятелство в началото на всяка учебна година с документ от съответното учебно заведение.

По силата на чл.42 ал.9 т.8 от Закона за висшето образование - висшите училища създават възможности и определят условията за прекъсване на обучението от страна на студентите, докторантите и специализантите, както и продължаването му след това.

Съгласно чл.96, ал.4 от Правилника за устройството и дейността на Техническия университет – [населено място]/ПУД на ТУ/, Д. издава заповед за прекъсване на студентите с незаверен семестър в 10-дневен срок след приключване на семестъра.

По силата на чл.99 ал.1 т.2 от ПУД на ТУ за срок от една учебна година прекъсват обучението си студентите, които не са получили заверка на семестъра. Това е и основанието посочено в заповедта на декана от 08.06.2022г.

Разпоредбата на ал.2 на ПУД на ТУ – С. предвижда, че през целия курс на следване се допуска само едно прекъсване.

Това позволява да се заключи, че при прекъсване на обучението поради незаверен семестър студентският статут на обучаващият се в ТУ не се губи.

Успоредно с това обаче, съгласно чл.34 ал. 2 от НПОС за учащи се считат лицата, които са прекъснали обучението си поради заболяване съгласно правилата на съответното учебно заведение, както и поради бременност, раждане и отглеждане на малко дете до навършване на 3-годишна възраст, но общо за не повече от 2 години.

Т.е. налице е нормативна регламентация в кои хипотези на прекъсване, лицата се считат като учащи се по смисъла на НПОС, респ. могат да ползват правата по КСО. Анализът на нормата обуславя извода, че от тях са изключени всички лица, прекъснали обучението си – независимо от причините за това, с изключение на лицата, които са прекъснали поради заболяване, бременност и раждане на дете, до навършване на 3г. възраст, като тук отново е налице ограничение – до обща най-много 2г. прекъсване.

Видно от данните по делото жалбоподателят не спада сред посочената категория. В този смисъл и дори същият да се третира като лице със студентски права съгласно вътрешният правилник на ТУ, то той не се третира като учащ се по смисъла на чл.34 ал.2 вр. ал.1 вр. чл.82 ал.1 КСО.

В подкрепа на този извод идва и разпоредбата на чл.34 ал.5 от НПОС, която още по-изрично диференцира учащи се, прекъснали и отписани лица с оглед правото им на пенсия, като постановява, че лицата, които са прекъснали обучението си, с изключение на тези по ал. 2, не се считат за учащи и нямат право на наследствена пенсия от началото на прекъснатия семестър, освен ако в заповедта на ректора не е посочена друга дата. Лицата, които са отписани или отстранени от учебното заведение, нямат право на наследствена пенсия от датата, посочена в заповедта на ректора, а ако такава не е посочена – от датата на заповедта.

Следва ясно да се посочи – до датата на постановяване посочената заповед на декана, жалбоподателят не е прекъснал, той е редовно учащ се студент. Прекъсването се изразява в невъзможност да бъде заверен семестъра поради неизпълнение на всичките задължения на студента по отделните семестриални дисциплини/арг. чл.96 ал.1 ПУД ТУ/.

Видно от посочената норма - заверката се прави в края на семестъра и приключва до 7 дни след изтичането му. Т.е. смисъла на заверката е да провери как са изпълнени задълженията на студента през семестъра. Тя представлява академичен преглед на съответствието на обучението и подготовката му с академичните изисквания. И то

временното му не/съответствие. Заверката не отрича факта, че лицето е било учащо се, нито отрича факта, че лицето е изпълнило част от задълженията си, така, че да се приеме, че до датата на постановяване заповедта същият е бил студент „про-форма“. Изложеното позволява да се обобщи – отказа да бъде заверен семестъра налага със задна дата извода, че през семестъра лицето не е било на нужната академична „висота“ по една или повече дисциплини, но по никакъв начин не налага извод, че лицето не е било на изискуемото ниво през целият семестър и по всички дисциплини, нито, че не се е обучавало изобщо. Заверката действа занапред, не позволява на студента да положи изпит и премине в следващ етап на обучението/арг.чл.97 ал.1 ПУД ТУ/, но правата изрично му се запазват и при успешно полагане изпит той би могъл да продължи следването си/арг. чл.99 ал.3 ПУД на ТУ/. Нещо повече – последната посочена норма предвижда, че студентите не само могат, но и са длъжни да положат изпитите по реда на чл.97 ал.2 от Правилника, т.е. в рамките на една учебна година да се явяват на изпит по всяка учебна дисциплина общо до три пъти – по един път на сесия.

В този смисъл съдът приема, че студентът безспорно е прекъснал следването си, а впоследствие и загубил правата си.

Именно поради това чл.34 ал.1 т.2 НПОС изисква за да бъде упражнено правото по чл.82 ал.1 КСО лицата, независимо от формата и степента на обучението им, приети и записани във висшите училища, създадени по реда на Закона за висшето образование, както и организациите по чл. 47 от същия закон да установят това обстоятелство в началото на всеки семестър с документ от съответното висше училище или от съответната научна организация. Т.е. гледа се действието занапред. Т. действие занапред има и заповедта на декана с която е постановен отказ от заверка на семестъра, такова действие занапред има и заповедта за отстраняване студента от учебното заведение. До този момент обаче – до момента на прекъсване на следването, лицето има качество на учащ се и следващите от това права.

Съгласно чл.70 ал.1 т.9 от ЗВО студентите имат възможност да прекъсват обучението си, както и да го продължават след това при условия и по ред, регламентирани в правилниците на висшето училище.

Т.е. цялата закона и подзаконова нормативна база налага извода, че прекъсването поражда действие занапред, ограничава възможността студента да положи изпит и премине в следващ етап на обучението си, без да отрича качеството учащ се и без да нарушава студентските права, част от които е и възможността прекъснал студент да се яви на изпит по съответната/ите дисциплина/и за да продължи образованието си.

Ето защо следва да се приеме, че до датата на постановяване заповедта на декана, а именно – 08.06.2022г. жалбоподателят е имал качеството учащ се по смисъла на чл.82 ал.1 КСО и чл.34 от НПОС. От този момент нататък до записването му като студент в НБУ, същият не притежава това качество.

В този контекст нормата на чл. 96 ал.1 т.4 КСО, приложена от органа предвижда, че пенсията се прекратява с разпореждане на длъжностното лице по чл. 98, ал. 1, когато отпадне основанието за получаването ѝ.

На последно място, административния орган не е съобразил, че по силата на чл. чл.34 ал.5 НПОС правото на получаване на пенсия се губи считано от началото на прекъснатия семестър само ако в заповедта на ректора не е посочена друга дата. В заповедта на декана е посочена ясно датата на определяне на статуса прекъснал, т.е. дата на прекъсване - 08.06.2022г. Това е ясното изявление на декана с писмо от

10.01.2025г.,заведено в деловодството на съда на 16.01.2025г.,което се подкрепя и от останалите доказателства по делото. Процесната заповед е постановена от декан,който обаче е именно компетентния орган съгласно чл.96 от ПУ на ТУ,въз основа на цитираната делегация по ЗВО. Това е и релевантния акт по смисъла на чл.34 ал.5 НПОС. Изискването заповедта да бъде на ректор, обективизирано в нормата на чл.34 ал.5 НПОС е неприложимо и в нарушение на принципа на академична автономия,поради което и непротивопоставимо на страната.

Като е приел,че пенсията следва да бъде прекратена от 07.02.2022г.,т.е. от датата за записването на жалбоподателя като студент за семестъра, наместо от датата на прекъсване на следването, ответника е постановил незаконосъобразен акт. Същият следва да бъде отменен, както следва да бъде отменено и разпореждане № 02415/15/24.02.2023г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ С.-град.

Поради това и на основание чл.172 ал.2 предл. последно от АПК, Административен съд -София град, 74 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №2153-21-97 от 19.04.2023 г. на Директора на ТП на НОИ-С. град.

ОТМЕНЯ Разпореждане №024125/15/24.02.2023 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП на НОИ-С. град.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия: